

Alles over sportfotografie

Mijn roots liggen een beetje bij de sportfotografie. Het is toch hetgene waar voor mij het prille begin van mijn loopbaan lag. Inmiddels is sportfotografie daar nog steeds een onderdeel van.

In het dagelijks leven fotografeer ik journalistiek, maar daar zit gelukkig toch nog een gezonde dosis sportfotografie in.

Sportfotografie kenmerkt zich niet alleen door de actie zelf, maar ook de emotie die er bij ons mensen van binnenshuilts komt er naar boven. Het gaat dus om meer dan alleen het spelletje zelf.

FOTOJEROEN.NL

Apparatuur

Het is natuurlijk het lekkerst om met 3 professionele camera's, een heel arsenaal aan objectieven waaronder een grote teletoeeter en weet ik veel wat nog niet meer rond te lopen. Maar dit loopt aardig in de papieren en je kunt er ook voor kiezen om een mooie auto te kopen.

Sportfotografie kan een dure aangelegenheid worden, maar dat hoeft in eerste instantie niet. Je kunt met relatief goedkopere spullen ook al uit de voeten. Later zou je gaandeweg je apparatuur uit kunnen breiden met bijvoorbeeld objectieven die het mogelijk maken om met diafragma $f/2.8$ te werken. Het belangrijkste is dat je de apparatuur die je hebt, door en door kent. Op die manier weet je wat de beperkingen zijn en weet je of je bijvoorbeeld wel of niet in de zaal vooruit kunt.

Wanneer je een beetje veelzijdig wilt zijn, dan kom je aan op meerdere objectieven. Het liefst op $f/2.8$, maar $f/4.0$ kan ook nog. Hoewel dat qua snelheid van scherpstellen wel iets zal schelen, maar aan de andere kant scheelt het ook in de portemonnee. Met een 70-200 kun je al een heel eind uit de voeten. Voor de meeste sporten zul je met dit objectief het gros van je beelden kunnen maken.

Graag verwijs ik je door naar [alles over objectieven](#) en [welke camera voor sportfotografie](#) om je een diepere kennis te laten opdoen over de juiste objectieven en camera bij sportfotografie.

Vorbereiding

Wat je wel kunt doen, of je nu dure spullen hebt of niet, is het maximale uit de situatie proberen te halen. En dat begint al bij je voorbereiding. Zeker wanneer je een sport voor het eerst wilt fotograferen, dan kan een goede voorbereiding belangrijk zijn.

Kijk vooraf naar wat de tijden zijn, maar bekijk ook of je misschien al een plattegrondje kunt krijgen (altijd handig om bij te hebben namelijk). Probeer het een en ander van de sport te achterhalen. Vaak kan het helpzaam zijn om zo te bepalen wat de belangrijke (en dus te fotograferen) momenten van de sport zijn. Zoek ook naar foto's van de sport, het geeft je een indruk wat je kunt verwachten.

Wanneer je naar een sportevenement toe gaat, zorg dan dat je ook op tijd aanwezig bent. Je hebt dan alle tijd om rustig een goede plek uit te zoeken. Die zijn er vaak namelijk niet in overvloed. Zorg niet dat je op één plek blijft staan, want dan worden je foto's ook te eentonig. Let erop dat je op een locatie staat/zit/ligt/hangt waar je geen hinder hebt van mensen die door je beeld heen lopen. Dit zal later namelijk gaan gebeuren, net op voor jou het belangrijkste moment.

Op tijd komen heeft ook het voordeel dat je nog eens rustig alles kunt overdenken en je instellingen na kunt kijken. Ook kun je op je gemak kijken of de kadering van je beeld goed is. Wanneer het evenement is begonnen, dan kunnen de dingen erg snel gaan en dan heb je misschien wel niet meer de tijd om nog eens rustig na te denken over een groothoekobjectief, of een teleobjectief.

Een ander, maar niet onbelangrijk voordeel, van op tijd komen, is ook de kans om bij een goede plek vooraan te staan is groter.

Vaak wordt voorbereiding best onderschat. Wanneer je natuurlijk al honderden voetbalwedstrijden achter je kiezen hebt, dan verdiep je je niet meer zo in hoe je nu een mooie voetbalfoto maakt, dat dien je dan toch onderhand wel te kunnen.

Maar toch kun je je ook dan nog voorbereiden. Je kunt vooraf eens uitzoeken wat de verhalen zijn die er spelen. Misschien is er wel een speler die in de kijker staat van een andere club. Of kan dit wel eens de laatste wedstrijd van de coach worden als hij verliest. Allemaal dingen die een invalshoek kunnen zijn voor een verhaal.

Het fotograferen

Je hebt inmiddels je spullen op orde en je hebt je voorbereid, tijd om aan fotograferen te gaan denken.

Houd er rekening mee dat je een aantal dingen zelf in de hand hebt, en een aantal dingen niet. Dat laatste is een voordeel maar ook een nadeel.

Als voorbeeld; je kunt een sporter tijdens een wedstrijd niet vertellen wat hij moet doen. Wanneer je een model in de studio fotografeert, dan kun je haarfijn uitleggen wat ze moet doen. En zo kom je tot de foto's die je wilt hebben. Maar bij een sporter zal je dat niet lukken. Je kunt een voetballer niet vragen al zijn passeerbewegingen buitenom te maken. Of een hardloper in de bossen wat ruimer door een bocht te gaan.

Je hebt als fotograaf bij lange na niet zoveel te zeggen over wat er gebeurt vergeleken met studiofotografie. Dit is enerzijds een nadeel. Je moet soms behoorlijk wat geduld hebben om te wachten op die perfecte foto. En soms komt dat moment dat de sporter precies goed door je beeld gaat simpelweg niet. Het is ook een beetje geluk hebben. Maar niet helemaal:

Het is namelijk ook een beetje een voordeel dat je niet alles in de hand hebt. Het stelt je in staat juist meer aandacht te leggen op andere dingen die even zo belangrijk zijn en die je wel in de hand hebt. Dingen die jij in de hand hebt zijn bijvoorbeeld de achtergronden in je foto.

Als je naar de foto hiernaast kijkt; ik heb niet in de hand wie er door mijn beeld komt. In dit geval is het Marianne Vos. Dat is eigenlijk wel een beetje voorspelbaar. Zodra het met fietsen en dames te maken heeft is Marianne Vos degene die vaak de dienst uitmaakt. Ze neemt vrij vroeg in de wedstrijd een grote voorsprong en de kans is dus ook groot dat zij als eerste voor je camera komt en dat er niemand achter zit. Maar als ze in het begin van een wedstrijd onderuit gaat, dan kan het totaal anders zijn. Snap je wat ik bedoel met de dingen die je dus niet in de hand hebt?

Wat ik wel in de hand had was de keuze waar ik ging staan. De schotjes forceren de wielrenners af te stappen en eroverheen te springen. Dat weet je van tevoren en ik kon daardoor een plekje er recht tegenover uitzoeken zodat ik de fietsers recht in het gezicht kon zien en ook een rustige achtergrond had. Het is een kwestie van kijken en inschatten. Hoe ze eroverheen gaan is een kwestie van geluk. Dat ze net met het voorste been door de lucht gaat, een kwestie van timing.

Probeer wanneer je sport fotografeert, alles op je gemak te doen. Het kan er zeer hectisch aan toe gaan en er kunnen twintig dingen op twintig verschillende plekken gebeuren; je kunt er maar op eentje tegelijk zijn. Probeer je niet gek te maken en concentreer je op wat je wilt doen. Als voorbeeld; wanneer je bij het voetbal zit met een 70-200 objectief, dan kun je niet het gehele veld

FOTOJEROEN.NL

bestrijken. Probeer dat ook niet. Als de actie continu aan de andere kant van het veld is, verhuis dan. Of accepteer dat je lang moet wachten tot het moment dat ze bij jou in de buurt zijn. Het is een kwestie van inschatten en accepteren wat je wel en niet kunt. Het heeft geen zin om te gaan stressen dat je een mooie actie aan de andere kant niet kunt fotograferen.

Maar ook in dit voorbeeld geldt de wet van een stukje voorbereiding. Als je bij een wedstrijd zit waarbij het ene team onderaan de ranglijst bungelt en het andere team gaat met straatlengtes voor aan kop in de competitie; verwacht dan niet veel actie bij de keeper van het beste team.

Je kunt sporten opdelen in een aantal dingen. Laat ik ze gewoon benoemen:

Buiten fotograferen

Veel sporten spelen zich buiten af. Voetbal, wielrennen, autosport en noem ze maar op. Vaak heb je het voordeel dat je licht genoeg hebt. De meeste sporten spelen zich overdag af. Je kunt dan met 'iets mindere' spullen alles af. Je hoeft geen dure lichtsterke objectieven te hebben om een voorbijrazende auto op de foto te zetten. Het in grote hoeveelheden aanwezige daglicht zorgt voor genoeg contrast om vlot te kunnen focussen op wat je scherp wilt hebben.

Maar we wonen in Nederland en we zijn hier niet gezegend met 365 dagen mooi weer per jaar. Dikke kans dat het hier regent. Bereid je dus voor op slecht weer. Je kunt er voor kiezen om in de regen niet te fotograferen, maar met een regenhoes om je camera kun je vaak nog gewoon doorgaan. Kleed jezelf ook goed aan en je kunt met mooie beelden thuiskomen.

Ben je wel gebonden aan de avonduren, dan ben je vaak wel afhankelijker van je apparatuur. Sport in de avonduren, met veldverlichting, vergt toch meer van je camera. De prestaties op hogere iso-waarden moet beter zijn en ook een lichtsterk f/2.8-objectief is geen overbodige luxe.

Binnen fotograferen

Binnen heb je natuurlijk niet met slecht weer te maken. Aan de andere kant, als de zon schijnt, dan profiteer je daar ook niet van.

Het voordeel van in een sporthal fotograferen is dat het licht eigenlijk altijd wel constant is. Je weet dus gewoon precies waar je aan toe bent. Je concentreert je belichting op de sporters en hoeft je verders geen zorgen meer te maken.

Aan de andere kant is er wel bijna altijd te weinig licht in een sportzaal. Er zijn er een paar in Nederland waar het goed geregeld is, maar voor de gemiddelde zaal ben je toch wel genooddaakt om je te beroepen op hogere iso-waarden en snelle lichtsterke objectieven. Voor mij is het heel normaal om op iso 1600 en f/2.8 te moeten werken om een sluitertijd van 1/500 of zelfs 1/250 te kunnen halen.

D'r hangen vaak genoeg TL-buisjes om te kunnen sporten, maar om het te fotograferen is het vaak niet genoeg. Daarnaast is tl-verlichting ook niet de mooiste verlichting.

Belangrijk wanneer je in een sporthal fotografeert, is dat je een plek uitkiest waarin je echt een mooie achtergrond hebt. Sporthallen zijn vaak niet het mooiste en het is soms even heen en weer schuiven voor een mooie achtergrond. Maar een lelijke achtergrond kan zo'n afbreuk doen aan een foto. Een volle tribune doet het natuurlijk altijd goed in de achtergrond.

Standpunten

Je hebt eigenlijk maar drie standpunten; laag, hoog en er tussenin. Zo simpel kan het zijn. Sport is eigenlijk ook een beetje verheerlijking van de sporter zelf. Op die manier krijg je een foto met meer impact dan dat je het gewoon vastlegt. Het laat emoties of inspanning bijvoorbeeld extra eruit springen. Het werkt eigenlijk hetzelfde als bijvoorbeeld bij modellen. Wanneer je die een beetje naar beneden fotografeert, vanuit een standpunt waarbij je zelf hoger staat, dan kijk je er toch een beetje op neer. Niet alleen in het echt, maar ook tussen de oren. En andersom geldt dat ook; wanneer je een wat lager standpunt inneemt, dan kijk je toch een beetje op tegen die persoon.

Als voorbeeld de meest populaire sport van ons land; voetbal. Ik fotografeer mijn voetbal altijd zittend. Voetballers lopen vaak wat voorovergebogen als ze op snelheid zijn. Door te gaan zitten zit je dan toch nog lager dan hun hoofd is en kijk je er toch nog een beetje naar op. Het geeft, zoals hiernaast te zien is, gewoon een mooier beeld dan wanneer ik een anderhalve meter hoger sta en ze bovenop het hoofd fotografeer.

Maar dat wil niet zeggen dat je daar natuurlijk niet vanaf kunt wijken. Je kunt ook kiezen voor een extreem hoog standpunt. Het levert vaak interessante dingen op die net iets anders zijn. Het is natuurlijk uitermate geschikt voor mooie overzichten. Zeker als het een heel groot stadion is en het tot de nok toe gevuld is met duizenden mensen. Het geeft de kijker dezelfde ervaring als een bezoeker. Maar het kan ook uitermate geschikt zijn om alleen nog maar je onderwerp in beeld te brengen.

Hiernaast een foto van motorracen op het circuit van het Belgische Zolder. Daar heb je net na het rechte stuk in de bocht een hoge dijk liggen. Vanaf die dijk kijk je op de baan neer. Motorrijders zullen in een bocht behoorlijk overhellen en je kunt ze dan praktisch van boven fotograferen. Ik kreeg daardoor een foto met een motor en alleen maar asfalt eromheen. Het kan soms best een hele tour zijn om bij een interessant hoog standpunt te komen, maar vaak loont het de moeite wel.

Ook een erg laag standpunt kan soms mooie dingen opleveren. Je moet er wel wat voor doen, want op je kont zitten is soms niet laag genoeg. Soms is het echt in een ongemakkelijk standje plat op de buik liggen.

Achtergrond

Een foto is natuurlijk een totaalplaatje. Niet alleen het goed in beeld brengen van je onderwerp is belangrijk, maar persoonlijk vind ik ook dat de aandacht daar moet blijven en niet door een verkeerde achtergrond afgeleid moet worden. Of je moet die achtergrond in de foto kunnen gaan betrekken. Je kunt er natuurlijk ook een stukje verhaal mee laten zien.

Hiernaast een foto van het circuit van Zandvoort. Gemaakt vanuit de duinen en dus ook zonder perskaart te doen. Door de auto niet vol in beeld te zetten kreeg ik als achtergrond een grote egale grindbak. Door de lijnen in de grindbak en ook die van het asfalt, wordt je oog toch naar de auto getrokken. Ik laat 7/8 keer meer zien dan die auto, en toch ga je kijken naar de Porsche.

FOTOJEROEN.NL

Emoties

Sport draait, vind ik, grotendeels ook om emoties. Het is winnen en verliezen. Niet alleen voor de sporters zelf, maar ook voor de toeschouwers.

Die emoties vertellen soms in één keer het complete verhaal zonder dat je daar ook maar een bal op hebt staan (bij voetbal bijvoorbeeld). Het uitbundige lachende gezicht van een speler vertelt nu niet echt dat ze verloren hebben toch?

Het is dan dus niet belangrijk of je dat doelpunt er zelf op hebt staan. Het juichen vertelt vaak net zoveel of misschien nog wel meer.

Emotieloos

En dan is er natuurlijk ook nog een tak van sport waarbij de hoofdmoot emotieloos is; de gemotoriseerde sporten. Altijd lastig wanneer een coureur onder een helm vertopt zit, en dan soms ook nog eens in een auto. Zie daar maar eens een foto van te maken die zijn of haar emoties toont. Eigenlijk niet te doen. Zeker als het autosport betreft van toerwagens; dan is de rijder vaak nog niet eens goed te zien.

Des te meer reden om je andere dingen dus op orde te hebben in de foto. Zonder emotie is het nog belangrijker dat je achtergronden en je standpunten kloppen.

Maar ook dan kun je nog op zoek naar emoties natuurlijk. Die helm moet op een gegeven moment toch af. En dan is het zaak om op de juiste plaats te staan.